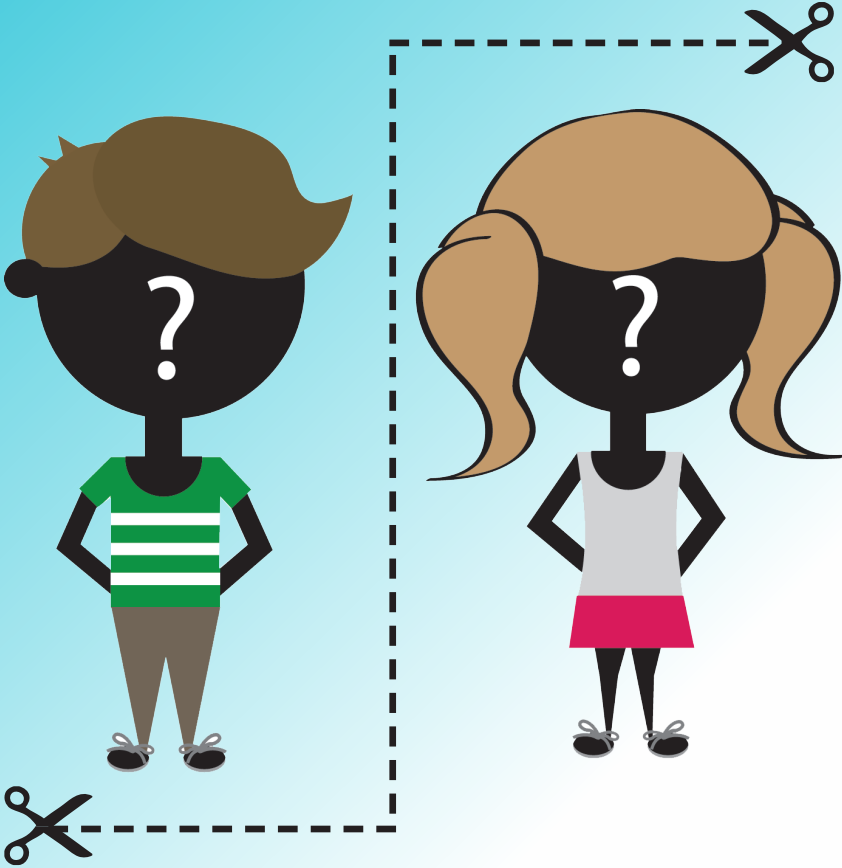

KARMA EĞİTİMDE ÇARPITIMLAR VE GERÇEKLER

EĞİTİM SEN YAYINLARI
Kasım 2014

EĞİTİM SEN

(Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası)

Adına Sahibi: Kamuran Karaca

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Mesut Fırat

Yazışma Adresi: Cinnah Cad. Willy Brandt Sk. No:13

Çankaya / ANKARA 06680

Tel: (0.312) 439 01 14 (pbx) Fax: (0.312) 439 01 18

E-posta: bilgi@egitimsen.org.tr Web: www.egitimsen.org.tr

Sayfa Düzeni/Kapak: Gülüzar Ünver

Baskı: Mattek Matbacılık Ltd. Şti. / Ağaç İşleri Sanayi Sitesi 1354.
Cadde 1362. Sokak No: 35 İvedik-Ankara / Tel: 0312 433 23 10

Eğitim Sen Yayınları
Kasım 2014

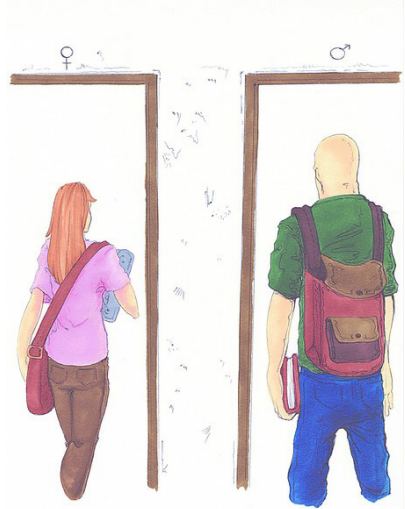
AKP'nin siyasal-ideolojik hedeflerine uygun bir "toplum mühendisliği" projesi olarak hayata geçirilen 4+4+4 dayatması ile birlikte eğitimi dini kurallara göre biçimlendirme, eğitim alanı ile dini inanç alanını iç içe geçirme adımları, çocuklarımızın ve ülkenin geleceği açısından tehlikeli boyutlara ulaşmaya başladı.

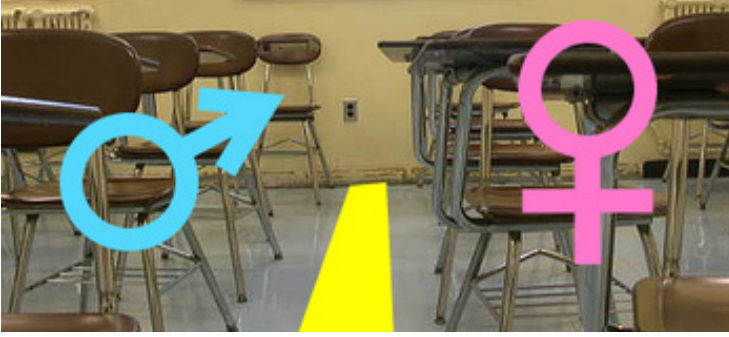
Eğitimde ve toplumsal yaşamda gün geçtikçe belirgin hale gelen "dini muhafazakarlaşma" uygulamaları okulda ve günlük yaşamın her alanında etkilerini belirgin bir şekilde hissettiriyor. Eğitime hem içerik hem de biçimsel olarak bilimsellikten çok, dini kurallar ve değerler üzerinden yapılan müdahaleler yaşanan sorunları daha da derinleştiriyor.

2

4+4+4 Dayatması ve "Dindar Nesil" Uygulamaları

Eğitim biliminin en temel değerleri ve dayanaklarına meydan okuyarak hayata geçirilen 4+4+4 dayatması sonrasında, eğitime dini içerik kazandırmayı hedefleyen siyasi müdahaleler hız kazandı. Din ve inanç alanını kendi tekeline almaya çalışan siyasi iktidarın "dindar nesil" ve "muhafazakar yaşam tarzı" ifadeleri ile somutlaşan eğitim politikaları bütün itirazlara rağmen sürüyor.

Eğitim sisteminde ve genel olarak toplumsal yaşamda iktidarın kendi dünya görüşüne uygun bir nesil yetiştirme yönündeki uygulamaları tüm topluma yönelik açık bir tehdit, baskı ve dayatma haline geldi.

Eğitim müfredatının dini söylem ve kurallara göre değiştirilmesi, öğrencilerin kılık kıyafetlerinin dini referanslara göre belirlenmesi, din derslerini seçmeye zorlanması, din eğitiminin okulöncesine hatta kreşlere kadar indirilmesi, 4+4+4 ile okulların dönüşümü sürecinde en donanımlı okulların İmam Hatip yapılması, yeterli talep olmamasına rağmen ısrarla normal ortaokullar içinde İmam Hatip sınıflarının açılması, doğrudan inanç istismarı şeklinde gündeme getirilen her okulda ibadethane (mescit) açılmasının zorunlu hale getirilmesi gibi uygulamalar “dindar nesil” hedefiyle hayata geçiriliyor. Bu durum, bir taraftan eğitimin zaten sorunlu olan niteliğini daha da geriletirken diğer taraftan okullarda veliler ve öğrenciler arasında ayrıştırıcı ve kutuplaştırıcı etkiler yaratıyor.

Siyasi iktidar, toplumda yarattığı kutuplaşmanın bir benzerini okullarda ve sınıflarda oluşturmaya çalışarak din

ve inanç istismarı üzerinden toplumun geniş bir kesimini istediği şekilde yönlendirmeye, halkı birbirine karşı kışkırtarak bölmeye çalışıyor. Bütün bu gelişmeler, Türkiye’de dinin ve dini kuralların devlet eliyle eğitim sisteminin merkezine yerleştirilmesi ve eğitimin “tek din, tek mezhep” anlayışına göre biçimlendirmesinin ne kadar sakıncalı olduğunu gösteriyor.

Eğitimin dini kurallara göre biçimlendirilmesi, öğrencileri inanan ya da inanmayan, dindar ya da dinsiz, ibadet eden ya da ibadet etmeyen gibi kategorilere ayırmaya başladı. Toplumda giderek derinleşen ve tehlikeli boyutlara ulaşan ayrışmalar eğitimin, bilimden çok dini kurallara göre düzenlenmesi ile daha da derinleşti. Bütün bu gelişmelerden cesaret alanlar, bilimsel, demokratik ve laik eğitimin en temel öğelerinden birisi olan karma eğitimin kaldırılmasını önerecek kadar ileri gittiler.

“Karma eğitim” neden hedefte?

Karma eğitimle öğretim, kız ve erkek öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren bir arada okutulması, farklı cinslerin birbirini tanınması, farklılıklarına saygı göstermesi ve kadın erkek eşitliğinin okul çağlarından itibaren bilince çıkarılması açısından son derece önemlidir. Karma eğitim sadece eğitim

alanı ile ilgili olmayan, toplumsal, sosyolojik ve pedagojik açıdan çok yönlü özellikleri olan bir uygulamadır.

Dünyanın çeşitli ülkelerinde farklı eğitim kurumları, farklı amaçlarla karma ya da ayrı eğitim sistemlerini uyguluyor. Tek cinsiyete dayalı ayrı eğitim sitemini savunanlar, bu sistemin öğrenciler açısından yüksek başarı getirdiğini, kızların ve erkeklerin ayrı okullarda daha iyi bir eğitim alacaklarını iddia ediyorlar.

Aynı iddia sahipleri, tek cinsiyetli okullardaki kız öğrencilerin okul başarısının asıl nedeninin sınıfta erkek öğrenci olmaması mı yoksa öğretmen başına düşen öğrenci oranının düşük olması, eğitim ortamının elverişli olması, ders materyalinin kız çocuklarına uygun, özgüvenlerini artıracak şekilde düzenlenmesi mi olduğu konusunda açıklayıcı, bilimsel ve kesin veriler ortaya koyamıyorlar.

Eğitim sistemi içinde farklı cinsiyet ve sosyal sınıftan olan öğrenciler arasında tüm koşulların istatistiki olarak eşitlenmesi ya da sabit kabul edilmesi mümkün değildir. Çocuğun okul çağına kadar gelirken nasıl bir gelişim gösterdiği, ailenin dünya görüşü, eğitim ve gelir düzeyi, öğrenciler arasındaki sınıf farklılıkları gibi eğitimde temel belirleyici olan gerçekler yok sayılarak ya da aynı kabul edilerek farklı cinsiyetler ile eğitimsel “başarı” arasında doğrudan ilişki kurmak doğru değildir. Bütün bu gerçekleri görmezden gelip, sadece öğrenciler arasındaki cinsiyet farklılıklarını öne çıkararak yapılan “karma eğitim” karşıtlığının ne kadar sağlıklı ve bilimsel olduğu tartışmalıdır.

6

Eğitimi büyük ölçüde kadın ve erkek cinsinin biyolojik özelliklerindeki farklılıklara bakıp, diğer faktörleri görmezden gelerek ve sadece okul başarısına indirgeyerek açıklamak mümkün değildir. İki ayrı cinsi ayrı okullara ya da ayrı sınıflara doldurarak eğitim vermenin tek başına ne eğitim başarısını arttırması ne de eğitimin niteliğini arttırması söz konusudur.

Eğitimde başarı konusunda cinsiyet farklılıklarından çok eğitimin niteliği belirleyici önemdedir. Bu noktada okul ve eğitim ortamı, sınıf mevcutları, öğretmenin niteliği gibi çok sayıda faktörü dikkate almadan yapılacak her değerlendirmenin eksik olması kaçınılmazdır.

Karma eğitimin öğrencilerin sosyal yaşamının her alanında iç içe olduğu karşı cinsle ilişkilerinde küçük yaşlardan itibaren birbirini anlamakta ve doğru iletişim kurmakta önemli bir işlevi vardır. Karma olmayan ve tek

cinsiyete dayalı bir eğitimin toplumda yeni ayrışmalar ve kutuplaşmalar yaratması kaçınılmazdır.

Erkek ve kız öğrencilerin “beyin yapılarında ve öğrenme şekillerinde olumlu yönde etkilerinin olduğu” gibi son derece tartışmalı ve cinsiyetçi bir gerekçeyle karma eğitime karşı çıkmak ve tek cinse dayalı eğitimi savunmak, okulların sadece öğrenme değil, aynı zamanda çocuklar ve gençler için sosyalleşme mekanları olduğu gerçeğinin göz ardı edilmesi, öğrencilerin cinsiyetlerine göre ayrı okul ya da sınıflara doldurularak birbirinden açıkça tecrit edilmesi anlamına gelmektedir.

Karma eğitim karşıtlığı dini gerekçelere dayanıyor

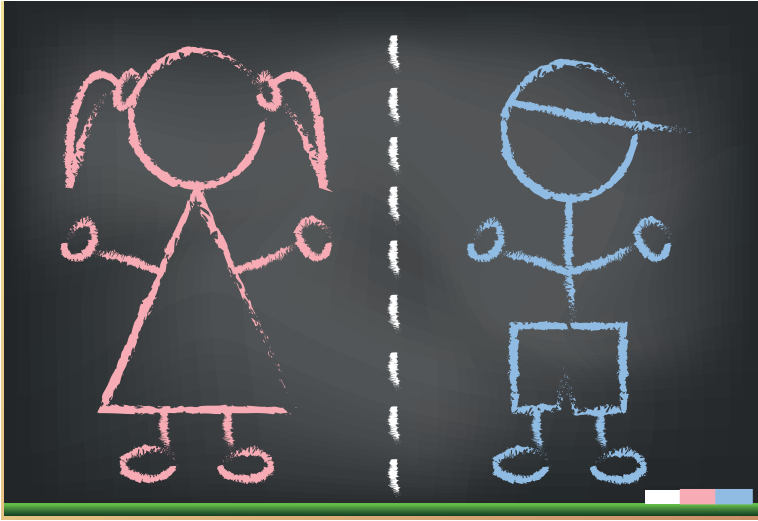

Dünyada ve Türkiye’de karma eğitim karşıtlığının temelinde büyük ölçüde dini gerekçeler ve muhafazakar yaşam tarzı olduğu biliniyor. Buna rağmen, bazı çevrelerin karma eğitimin kaldırılmasına yönelik gerekçelerini “tek cinsiyetli okullarda kızlar daha başarılı” gibi ifadelerle gündeme getirerek dini gerekçeleri geri plana itmeleri bile bu konudaki samimiyetlerini görmek açısından önemlidir.

Eğitim sistemi açısından bir konunun enine boyuna tartışılması elbette önemlidir. Ancak Türkiye’ de tamamen siyasal ve ideolojik gerekçelerle gündeme getirilen karma eğitim karşıtlığını çocukların okul başarıları ve özellikle kız çocuklarının okullaşma oranının arttırılması gibi gerekçelere indirgeyerek değerlendirmek, eğitim bilimini ve en temel toplumsal gelişme yasalarını yok saymak anlamına gelmektedir. Asıl tartışılması gereken okulun topluma uydurulmaya çalışılması değil, toplumun okullardan başlayarak demokratik ve eşitlikçi bir anlayışıyla değişiminin sağlanmasıdır.

8

Siyasi iktidarın gölgesinde büyüyen Memur Sen ve Memur Sen’ e bağlı Eğitim-Bir-Sen temsilcileri, bir süredir 1926 yılından bu yana uygulanan karma eğitimi “28 Şubat dayatması” olarak hedef haline getirmiş ve “karma eğitim dayatmasına son” başlıklı kampanyalar yaparak kamuoyunu

siyasi iktidarın kendilerine biçtiği role uygun olarak yönlendirmeye başlamıştır.

Eğitim bilimleri açısından ve modern toplumsal yaşamın gelişimi açısından son derece tehlikeli bir söylem olan karma eğitim karşıtlığı, siyasi iktidarın ve onun sendikal alandaki temsilcilerinin öncelikli gündemleri arasındadır.

Eğitimde dini muhafazakarlığı arttırmayı hedefleyen, inanç istismarını gelenek haline getirmiş ve cinsiyetçi bakış açısına sahip olanların attıkları her adımda iktidarın sözcülüğünü yapanların karma eğitime savaş açmış olması şaşırtıcı değildir.

Karma eğitime karşı olanlar, siyasal iktidarın eğitimin hem içerik hem de biçimsel olarak dini kurallara göre düzenlenmesi yönünde attığı adımlardan cesaret almakta, neredeyse eğitimde yıllardır yaşanan sorunlarının sorumlusu olarak karma eğitimi gösterip adeta “şark kurnazlığı” yapmaktadırlar.

Eğitimin dini kurallara göre ya da iktidarın siyasal-ideolojik hedeflerine uygun bir içerikte düzenlenmesini isteyenlerin asıl derdi öğrenci başarısı değildir. Kız ve erkek öğrencilerin önce ayrı sınıflarda, daha sonra ayrı ayrı okullarda öğrenim görmesinin arkasında yatan asıl unsur güçlü olan karşısında itaat edecek, iktidara her koşulda biat edecek “dindar nesiller” yetiştirmektir.

Osmanlı’dan başlayarak, günümüze kadar hemen her dönem kız ve erkek öğrencileri haremlik-selamlık uygulamasına tabi tutma, ayrı ayrı kız ve erkek okulları

açılması düşüncesi gündeme getirilmiş, özellikle ergenlik döneminde bulunan öğretim kademeleri için (ortaokul ve liseler) böylesi bir ayırım yapılması istenmiştir. Bütün bu girişimlerin temelinde eğitimden çok dini kuralların ve muhafazakar yaşam tarzının olduğu bilinmektedir.

Karma eğitimde çarpıtma nasıl yapıyor?

10

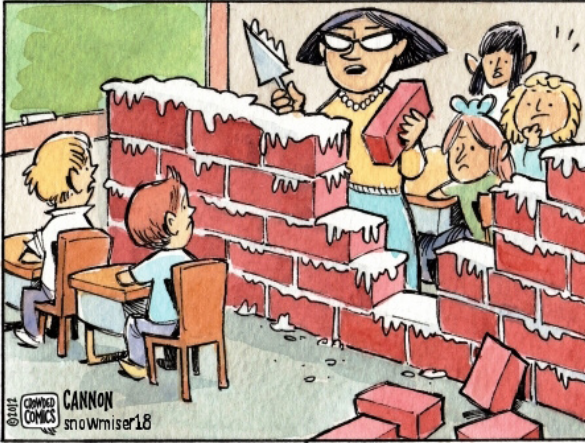
KARMA EĞİTİM TACİZİ TETİKLİYOR (?)

Kız ya da erkek çocuklarının, dayatılan toplumsal cinsiyet rollerinin bir sonucu olarak bazı derslerde daha başarılı bazı derslerde daha başarısız olmalarından yola çıkarak, tek sorumlu olarak karma eğitimi görmek çarpık bir bakış açısıdır. Diğer pek çok konuda olduğu gibi, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri konusunda da okulların toplumun bir yansıması olduğu gerçeği yok sayılarak böylesine temelsiz açıklamalar ile sağlıklı sonuçlara ulaşılması mümkün değildir.

“Kız okulları daha başarılı, kızlar dikkati dağıtmazsa erkekler de daha başarılı olacak” söylemi büyük bir kandırmacadır. Türkiye’de eğitimin niteliği sürekli düşerken cin-

siyet ayrımcılığı üzerinden oluşturulacak okullarda kız ya da erkek öğrencilerin sadece başarılı değil, mutlu olmaları da mümkün değildir.

Kız çocuklarının ayrı eğitim gördüğü, tek cinsiyetli okullar ile ilgili olumlu sonuçlar sunan çalışmalar bile, tek cinsiyetli okulların toplumsal cinsiyet rollerini pekiştirdiğini özellikle vurgulamaktadır.

Kadınlar biraz daha fazla matematik, erkekler biraz daha fazla sanat derslerine ilgi gösterebilirler diye karma eğitime karşı çıkmamanın ne eğitim sistemine ne de ülkeye hiçbir somut faydası yoktur. Aynı cinsiyetten iki kardeşin bile çok farklı olduğu, farklı öğrenme becerileri gösterebildikleri gerçeği ortadayken, okulları ve sınıfları kızlar ve erkekler olarak ikiye ayırmanın basit bir eğitim ya da okul başarısı tartışması olarak görülmesi ya da gösterilmek istenmesi kabul edilemez.

Eğitim çocuğun kendini keşfettiği, tüm yeteneklerini, yaratıcılığını ortaya çıkardığı, çocuğun kendi olduğu, özgürleştiği dinamik bir süreçtir. Hangi gerekçeyle olursa olsun, tek cinsiyete dayalı eğitimi savunmak, insan doğasına ve eğitim bilimine temelden aykırı bir düşüncedir.

Kızlar için ayrı, erkekler için ayrı okul önerisi sağlıksız, sorun çözmek bir yana yeni sorunlar üretmesi kaçınılmaz olan bir durumdur. Karma eğitim karşıtlarının asıl hedefi, iktidar tarafından yaygınlaştırılmaya çalışılan “haremlik-selamlık” uygulaması ile toplumsal cinsiyet ayrımcılığını okullar üzerinden tekrar tekrar üretmektedir.

Karma eğitim neden ve nasıl savunulmalıdır?

12

AKP ZİHNIYETİNİN YENİ HEDEFİ ÇOCUKLARI AYIRMAK

Karma eğitim, Ortaçağ'dan bu yana toplumsal yaşamı kadın ve erkek olarak ayıran dini ve feodal yaklaşımlara karşı yürütülen mücadelenin en önemli, en değerli kazanımlarından birisidir. Karma eğitim ile kız ve erkek çocuklar, birbirlerini yakından tanıyabilir, okul ve sınıf ortamında birlikte sosyalleşebilirler.

Ortaçağ' dan itibaren bazı din ve inançların, kadının şeytana aldanabilen zayıf doğası ve kişiliği iddiasından hareketle, hayatın çeşitli alanlarında erkeklerle bir araya gelmesini tehlikeli ve sakıncalı olarak görmüştür.

Farklı cinsiyetler her konuya, hayata sadece dini inancına göre bakanların yaptığı gibi, birbirlerini sadece cinsel kimlikleri üzerinden değerlendirmezler. Farklı cinsiyetler birbirlerini farklı değer, eğilim, düşünme ve davranış bakımından ve değişik mekanlarda, ailede, sokakta, okulda, sınıfta ve işyerinde görüp tanır. Söz konusu tanıma süreci, günlük hayatın akışının doğal bir sonucudur. Bu süreci günahkarlık, kötülük veya sapıklık olarak değerlendirmek, cinsiyetlere önyargılı bakmanın kaçınılmaz bir sonucudur.

Farklı cinsiyetlerin ruh ve beden sağlığı ile olağan kişisel gelişimi, farklı cinsiyetlerin birbirinden ayrılmasını değil, birbirine yakın olmasını, farklılıklarını bilmesini ve birbirine saygı göstermesini gerektirir.

Eğitim Sen, karma eğitim konusunda taraftır!

Türkiye' de kadınları veya erkekleri farklı dünyalarda, farklı okullarda, farklı sınıflarda yetiştirmek için oluşturulan politikayı savunanların asıl dayanağı büyük ölçüde dini gerekçelerdir. Eğitim alanının dini kurallara göre, sadece belli bir dini inanç ve mezhebe göre düzenlenmesini savunanlar, bir süredir karma eğitimi kendilerine hedef olarak seçmişlerdir.

Karma eğitim karşıtlarının kız çocuklarının okullaşmasını ve okul başarısını örnek göstermesi gerçek niyetlerini

gizleyen, kendi inançlarına uygun toplum modeli yaratma arzularının üzerini örten bir nitelik taşımaktadır.

Karma eğitim karşıtları kadınlar ile ilgili olarak “fitne”, “fesat” fikirleri bulunan, onları ergenlikten itibaren erkekleri tahrik eden, cinsel bir nesne olarak görmekte ve bu nedenle eğitimde tek cinsiyete dayalı eğitimin uygulanmasını savunmaktadır. Bu zihniyetin Ortaçağ’da kadını tehlikeli olarak görerek, binlercesini cadı oldukları gerekçesiyle yakıp, bütün Avrupa’da “cadı avı” başlatan zihniyetten farkı yoktur.

Karma eğitim karşıtları, istedikleri kadar bahane üretsinler, kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olmasından rahatsız olan, kadının toplumsal yaşamda daha aktif bir rol oynamasını istemeyen, erkek egemen toplumun devamını savunanlardır.

Kız çocuklarının ayrı okullara gönderilmesini savunmak, eğitimde cinsiyet eşitliğini sağlamayı değil, mevcut eşitsizlikleri daha da derinleştirmeyi, kadınlarla erkeklerin dini gerekçelerle mekanlarını ayırmayı, kamusal alanda kadınların varlığını sınırlandırmayı hedeflemektedir. Böylesi bir tutum Türkiye’deki mevcut cinsiyet ayrımcı yapıyı pekiştirecek, toplumdaki ataerkil düzenin sonucunda var olan ayrımcılığı derinleştirecektir.

Karma eğitime karşı çıkanlar, okul ortamında kız ve erkek çocukların birbirini tanıyarak eğitim almasından rahatsız olan, kadın erkek eşitliğine inanmayanlardır. Türkiye’yi Ortaçağ kafası ile yönetmek isteyenler, kız çocuklarını ve kadınları potansiyel suçlu ve erkekler açısından “tahrik

unsuru” olarak gören zihniyet kadınların eğitimde ve toplumsal yaşamda sadece dinin emrettiği kurallara uyarak yer alabileceğini savunmaktadır.

Siyasi iktidar temsilcilerinin sahte özgürlükçü ve ikiye bölünmüş söylemleri ile eğitim başta olmak üzere, toplumsal yaşamı bir bütün olarak dini kurallara göre biçimlendirmek istemesine karşı başta eğitim ve bilim emekçileri olmak üzere, öğrencilerimize, velilerimize kısacası tüm toplum kesimlerine önemli görevler ve sorumluluklar düşmektedir.

Eğitimdeki temel değerler arasında en önemlisi, herkesin eşit olarak görülmesi ve öğrencilerin bütün yönlerini geliştirmenin sağlanmasıdır.

Eşitlik kavramı, cinsiyete dayalı, dini, siyasi ya da sınıfsal köken açısından hiçbir ayrıcalığı kendi yapısı içinde barındırmaz. Okullarda hangi gerekçeyle olursa olsun, öğrenciler içinde oluşturulacak en küçük bir ayrıcalık veya ilgisizlik, çocuk hakları ihlalidir.

Eğitimi kendi dünya görüşleri doğrultusunda biçimlendirmek isteyenler, en büyük kötülüğü çocuk ve gençlerimize yapmakta, onları “tek tip” bireyler olarak yetiştirip kendilerine ve iktidarlarına biat etmeye zorlamaktadır.

Demokratik olmayan bir düşünce yapısıyla demokratik bireyler yetiştirmek, onlara eşitliği, paylaşmayı, dayanışmayı ve kardeşliği öğretmek mümkün olmadığı gibi, Ortaçağ zihniyetine dayalı eğitim sisteminin demokratik olması mümkün değildir.

Okullar ya tamamen egemen ideolojiye teslim edilecek ya da bilimsel, demokratik değerlere uygun haline getirilmesi için mücadele edilecektir. Eğitim ve bilim emekçileri, eğitimde her türlü baskı ve dayatmaya karşı sesini yükselttikçe, demokratik eğitim mücadelesi güçlenecektir.

EĞİTİM SEN

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası

Aziziye Mh. Willy Brandt Sk. No:13 Çankaya - Ankara

Tel: 0.312 439 01 14(pbx) - Faks: 0.312 439 01 18

E-mail: bilgi@egitimsen.org.tr - Web: www.egitimsen.org.tr